

શ્રી શિક્ષણ-મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/O. શ્રી વીરબાઈ પાઠશાળા, નાની શાક માર્કેટ પાસે, પાલીતાણા-૩૬૪૨૭૦

સમ્યગ્જ્ઞાન પરિચય

અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર

એનરોલમેન્ટ નંબર

90
માર્ચ - 2024 ગામ

વિદ્યાર્થીનું નામ

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા	પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં	(૫) અદ્યતન / (મળાવ	પ્રશ્ન-૩ સંખ્યામાં જવાબ	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે X
(૧) સમાધિ મરણ	(૧) ભાવ વિશુદ્ધિ	(૬) રાહરે મે	(૧) ૫૦૦ યો.	(૧) ✓
(૨) વૈરાગ્ય	(૨) વિદિશા માં	(૭) પ્રખ્યાત	(૨) ૪૦ વર્ષ	(૨) X
(૩) તપનીય	(૩) જૈન શાસન	(૮) બાંધે છે / બાંધતાઈ	(૩) ૧૦૩	(૩) X
(૪) અણચિંતવ્ય	(૪) કામભોગ શંસા પ્રયોગ	(૯) ઉપધિ	(૪) ૫	(૪) ✓
(૫) અજ્ઞાત-શાંતિ	(૫) રાત્ર્યજ્ઞાન	(૧૦) સુવર્ણમય	(૫) ૪	(૫) X
(૬) કૃત્યો થી	(૬) મનુલ્યગતિ	(૧૧) રાજા આદિ	(૬) ૪૫ લાખ	(૬) ✓
(૭) અંતરાય ડર્મ	(૭) સુવર્ણમય	(૧૨) તેને	(૭) ૬	(૭) ✓
(૮) કંચનવળી	(૮) ત્રિભુવન ભ્રમની પૂજા	(૧૩) બસો યોજન ઉંચા	(૮) ૯	(૮) X
(૯) પરબોધાશંસા પ્રયોગ	(૯) સમાધિમય	(૧૪) ફરોડ દયાની	(૯) ૧૮	(૯) X
(૧૦) જિનવચન	(૧૦) તિર્યંચ ગતિ	(૧૫) નાશ કરવો	(૧૦) ૪૫ મી	(૧૦) ✓
(૧૧) સમયકોષ્ટ	(૧૧) આસકિત અને મમત્વ	(૧૬) સાંખ્ય / સુની	પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય કયા પાને છે તે નંબર	
(૧૨) અણુવર્તો	(૧૨) ભરત મહારાજને	(૧૭) પામે છે / પાતે છે	(૧) ૧૯	૧૯
(૧૩) સચિત્ત ધિધાન	(૧૩) દિગ્દ્ભૂતિ ગૌતમ	(૧૮) મહાદિમર્શન	(૨) ૧૦	૧૩
(૧૪) મુક્તાવસ્થા	(૧૪) કોષ્ટ સમાસ	(૧૯) રાફડા ઉપર / બિલકે ઉપર	(૩) ૧૪	૯
(૧૫) લેદ ત્રિક	(૧૫) વિપાક રૂપ	(૨૦) ગારવ વગર નો	(૪) ૨	૨
(૧૬) ચાલ સૂર્ય ચંદ્ર	પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ	પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો	(૫) ૭	૭
(૧૭) સૌંદર્યભંજ	(૧) રચાયેલી / રચેલી	(૧) ૬	(૬) ૧૭	૧૭
(૧૮) સાધક આત્માઓ	(૨) વેલો / વેલડી ઓ	(૨) ૭	(૭) ૬	૨
(૧૯) નિરહારી / અહારસ્થિ	(૩) પૂર્વ	(૩) ૯	(૮) ૧૨	૧૨
(૨૦) પ્રાણીઓ ના સમૂહ	(૪) પ્રમાદ	(૪) ૮	(૯) ૧૬	૧૦
		(૫) ૧૦	(૧૦) ૬	૨

પ્રિન્ટિંગ ભૂલ ના લીધે અથવા અમારા થી રહેલ ભૂલના લીધે વિદ્યાર્થીઓ ને જે તકલીફ પડે છે. એના માટે દામાપ્રાર્થી છીએ. એવા સંજોગો માં વિદ્યાર્થી ને એનો પૂરો માર્ક આપવા માં આવે છે.

રીમાર્ક

તપાસનારની સહી

૧. બાલમુ અતિથિ સંવિભાગ નામનું પ્રત છે. પ્રાવક્તાં દરે ભોજન સમયે અહાચિત્તવાં પર્વ, ઉત્સવનાં, તહેવારનાં નિમિત્ત વગર આવે તેને અતિથિ કહેવાય. અને પ્રાવક યજ્ઞ યોતાનાં દરે અતિથિને આવેલ એઈને યોતાને ભાગ્યશાળી સમજી આનંદ થા. સાધુને નહિ પણ યોતાનાં મારે બનાવેલ એવું નિર્દોષ આહાર-પાણી રૂપ કૃપા ચૂબ જ ભક્તિભાવપૂર્વક વહોવાયે / દાન કરે તેને અતિથિ સંવિભાગપ્રત કહેવાય. આ પ્રત મારે પ્રાવકે ઉપવાસ સાધિત યોષધ કરી બીજા દિવસે ગુરૂ ભાષિત જેટલાં કૃપા વહોરે એટલાં જ કૃપા થા એકસાણું કરવાનું હોય છે એ સાધુ ભાષિત ન હોય તો પ્રતદારી પ્રાવકને જમાદાને એકસાણું કરવાનું હોય છે.

૨. સમય કોટ : જે કોટમાં સમય... મુહૂર્ત... સેકન્ડ... મિનિટ... કલાક... પ્રહર... દિવસ... રાત્રી માહિનો... વચસ આદી જે કાળ વહો છે તેને સમયકોટ કહેવાય છે. અકોટીય નું કોટ સમય કોટ છે. કારણ ત્યાં રાત્રી સૂર્ય-ચન્દ્ર હોવાથી અમેનો ગતિનાં કારણે સમયની ગહાતરી થાય છે અકોટીયની બહાર સૂર્ય-ચન્દ્ર છે પણ તે સ્થિર હોવાથી રાત્રી-દિવસમાં કંઈ ભેદ થાતો નથી. આ અકોટીય પડલાય ચોક્કસ નો છે. આ કોટમાં જ મનુષ્યનાં જન્મ-મરણ થાય છે. આ કોટને મનુષ્યકોટનાં નામથી પણ ઓળખાય છે.

૩. જ્ઞાનાવરણીય - દર્શનાવરણીય કર્મબંધનાં ૬ વિરોધ હોય છે જ્ઞાન-જ્ઞાની, જ્ઞાનની સામગ્રીની આજ્ઞાતનાથી જ્ઞાનાવરણીય કર્મ બાંધે છે દર્શન-દર્શની અને દર્શનની સામગ્રીની આજ્ઞાતનાથી દર્શનાવરણીય કર્મ બાંધે છે ① પ્રત્યની : જ્ઞાન-જ્ઞાની વાદિતઓ પ્રત્યે અમિત આચરણ કરવાથી ② મિનિષ્ઠ : ગુરૂનું નામ કૃપાવવાથી - બીજાને ગુરૂ કહેવાથી ③ ઉપદાન : દેવ ગુરૂને દાસ કરવાથી ④ પ્રપ્રયુષ : દેવ-ગુરૂ એવું જ્ઞાન દર્શનનાં સાધનો ઉપર રોષ-ભિરકાર કરવાથી ⑤ અંતરાય : જ્ઞાન-દર્શનની આરાધનામાં અંતરાય/વિઘ્ન કરવાથી ⑥ જ્ઞાન દર્શનની અવહોલના - નિંદા કરવાથી. તીવ્રસ - દાદરિયાતિવાળું જ્ઞાન-દર્શનાવરણીય કર્મ બાંધે છે.

૪. નિદ્રા વિધિ : નિદ્રામાં આસક્ત થઈને ક્વચિત્તે નિદ્રા કરવી યોગ્ય નથી. ક્વચિત્તે નિદ્રા કરવાથી સુષ્પ અને આયુષ્ય બંનેનો નાશ થાય છે. બહુ નિદ્રાણું હોય તેનાં બંને ભવનાં કૃત્યોથી ભ્રમ થાય છે. તિ-સંધ્યાઓ નિદ્રા કર્યારે પણ ન કરવી એઈથી. ચરિવાર સાથે બેસી ધર્મની ચર્ચા કર્યાબાદ રાત્રિનો ૨ પ્રહર વિત્યાં બાદ પ્રાવક વિધિપૂર્વક નિદ્રા કરે. દિવસે સુવાથી પ્રમાદમાં અને ધર્મમાં હાનિ થાય છે અશક્ત-રોગી-બુદ્ધ હોય તે જ દિવસે નિદ્રા લે. સૂતી વખતે દેવનાં દેહરામાં, રાક્ષાં પર, સ્મરાણ ભ્રામેમાં ન સુવું ઉતર દિશામાં મસ્તક ન રાખવું પૂજનીક થા ઉપર ન સુવું.

૫. પ્રભાસન શંકા હતી કે જે અગ્નિહોટા છે તેને જિંદગીભર અગ્નિહોટા કરવું એઈ. તેને મોડાકાળ આપનાર ક્રિયાનો અવસર જ રહીતો નથી. તેમાં કોટલાક જીવનો ઉપકાર અને કોટલાકનો વધ થાય છે તેથી સ્વાર્ગ હોઈ શકે પણ મોડા હોઈ ન શકે. તેનાં સમાધાનમાં વીર પ્રભુઓ ખુલાસો કર્યો કે એકોઈ સ્વાર્ગનો અર્થ હોય તેહો જીવનપર્યાંત અગ્નિહોટા કરવું પરંતુ જે મોડાનો અર્થ છે મોડાઈ છે તેહો અગ્નિહોટા ત્યજીને મોડા અપાવનાર અનુભાનમાં જ આત્મપ્રાપ્ત બની મોડા સાધવાં એઈથી.